

Modern Dilbilim Terimlerinin Rusça Karşılıkları

Kamil Veli Nerimanoğlu*
ORCID: 0000-0001-5660-7416

İrina Günay**
ORCID: 0000-0002-2481-5365

Gencer Gençoğlu***
ORCID: 0000-0002-6690-1077

Asude Özcan****
ORCID: 0000-0002-5625-7804

Öz

Bu çalışmada Modern Rus Dilbilimindeki kelimeler konusu incelenmiştir. Bu araştırmaların bakış açılarının kesişme alanı, ortak sahası yok değildir. Gerçekleştirilmiş araştırmaların ana hatlarının çok az bir kısmına dikkat ederken fazlasıyla araştırılmış meselelere değil, üzerinde durulması gereken hususlar üzerinde durmaya çalıştık. Ve elbette bizim amacımız dil, dilbilimi problemlerini açıklığa kavuşturmadır.

Çalışmamızda bahsettiğimiz isimler arasında Genel Fonoloji ekseninde Ferdinand de Saussure, L. Wittgenstein, Y. Lotman, L. Hjelmislev, N. S. Trubetskoy gibi isimler de yer almaktadır. Bu araştırmanın amacı, dilin sistemi ve dilin yapısını; dilin birim ve kategorilerini, felsefi algı ve felsefi kanun kategorileri açısından karşılaştırmak ve felsefeden dile değil,

* Prof. Dr., İstanbul Aydın Üniversitesi, Orta Doğu ve Kafkasya Uyg. ve Arş. Mrk. Müd., E-Posta: kamilvelin@gmail.com

** Öğr. Gör., Beykent Üniversitesi, Mütercim Tercümanlık Rusça Bölüm, E-posta: irinagunay@yahoo.com

*** Doktora Öğr., Avrasya İnisiyatif ve İş Birliği Genel Koordinatörü; E-Posta: gencercer@hotmail.com

**** Öğr. Gör., Beykent Üniversitesi, Mütercim Tercümanlık Rusça Bölümü, b.asudeozcan@gmail.com

dilden felsefeye uzanan bir bakış açısını yöntemsel bir şekilde ortaya koymaktır Özellikle 20. yüzyılda kendisini göstermiş dilbilimi atılımına ait kelimeler ve bu kelimelerin günümüz dilbilgisinde, edebi ve sosyolojik dilde, dilbilimciler arasında ve sözlüklerdeki aktif yayılımı ele alınmıştır. Makalenin tekil sonucu Rusça dilbilim ve dilbilgisi terimlerini Türkçe, Fransızca, İngilizce, İtalyanca denklilikleriyle birlikte vermektir.

Çalışmanın sonunda da başta Türkçe ve Rusça esas alınmakla İngilizce, İtalyanca ve Fransızca dizin verilmiştir. İncelemenin ana malzemesi Berke Vardar'ın "20. Yüzyıl Dilbilimi, Kuramcılardan Seçmeler" başlıklı kitabıdır.

Anahtar Kelimeler: Rusça, Dilbilim, Kelime

Gönderme Tarihi:20/06/2018

Kabul Tarihi:19-08-2018

Russian Equivalents of Modern Linguistics Terms

Abstract

The given paper is dealing with the subject of linguistics words in the modern Russian language, especially namely the linguistics words of XX. century and its active penetration in the nowadays communication, in literature, sociology literature, as well as in the linguists and dictionary. The main lines of research performed very little interested in the issue, while a part is not overly researched, tried on the need to focus on issues. And of course, our goal is to clarify the problems of language, linguistics. We work in are among the other names Ferdinand de Saussure, Ferdinand de Saussure, L. Wittgenstein, Y. Lotman, L. Hjelmislev, N. S. Trubetskoy located. The aim of this article is to give a list of Russian linguistics and grammar terms with Turkish, French, Italian, English correspondes. At the end of the article, although primarily Russian and Turkish and English, French, İtalian index has been given. This examination of the original material Berke Vardar: "20. Century Linguistics, Selected Theorists "is a book titled.

Keywords: Russian, Linguistics, Word

Received Date: 20/06/2018

Accepted Date: 19/08/2018

Русские Аналоги Терминов Современного Языкознания

Резюме

В этом исследовании рассмотрены лингвистические термины современного русского языкознания и исследованы их аналоги в турецком языке. В начале 20-ого века, в частности в 1916-ом году, публикация книги Ф. Соссюра «Общие языковые курсы», а затем перевод терминов структурной лингвистики Пражской, Копенгагенской и Американской школ с европейских языков на русский и турецкий языки открыли новую эру в области лингвистических терминов. С точки зрения теории и практического материала особенно большое значение имеют работы Берке Вардара, М. Рифата, сотни словарей и исследований на русском языке. Основная цель статьи - изучить и описать основные лингвистические термины русско-турецкого языка.

Ключевые слова: Русский язык, Лингвистика, Термины, Тюркология.

Получено: 20/06/2018

Принято: 19/08/2018

Giriş

Türkiye Türkçesinde sözlük tecrübesi geniş ve yaygın olsa da terimlerin çevirisi alanında, özellikle dilbilim alanında bu deneyim bizce yeterli değildir. Ancak yakın tarihte 1960'lı ve 1970'li yıllarda Berke Vardar'ın, Mehmet ve Sema Rifat'ın çevirilerinde ve araştırma eserlerinde terimlerin farklı dillerdeki karşılığı ve onların açıklaması yer almaktadır. Özellikle Berke Vardar'ın hazırladığı “Saussure’un Genel Dilbilim Dersleri” kitabında ve yine onun hazırladığı, içeriğinde F. de Saussure’dan N.S.Trubetskoy’a, G.Guillaume’dan, L.Tesniere’e, L.Hjemslev’den, A. Martinet’e kadar dilbilimci ve kuramcılarının yazılarının bulunduğu “Yirminci Yüzyıl Dilbilimi” adlı kitabında yer alan yazarların kaynağına bağlı olarak esasen İngilizce, Fransızca ve Türkçe terimler verilmiştir.

Biz İstanbul Aydın Üniversitesi Mütercim Tercümanlık Rusça yüksek lisans “İleri Düzey Dilbilim İncelemeleri” dersinde öğrencilerimizle birlikte bu terimlerin Rusça karşılıkları üzerinde fikir alışverişinde bulduk. Adı geçen yazarların ve bilim insanlarının eserlerine dayanarak bu terimlerin Rusça karşılıklarını içeren bir çalışma üzerinde yoğunlaştık. Gerçekten bu alanda Rus dilbiliminin tecrübesi ve teorik tutumu dünya çapındadır. Onların dikkate alınması ekseninde Tzvetan Todorov’un “Yazın Kuramı” gibi kitaplarında Rus formel ekolünün özellikle Roman Jakobson’un eserlerinde birinci derecede önem arz etmektedir.

Bilindiği gibi 20’li ve 30’lu yıllarda Roman Jakobson’un yaratıcılığının birinci evresi Rusça olarak gerçekleşmiştir. Onun fonetik, poetika ve çocuk dili alanlarındaki kıymetli araştırmalarının terimleri yabancı dillerle beraber belli bir oranda Rusçadır. Bu gelenekte “Genel Fonoloji” eserinin yazarı N. S. Trubetskoy’un ismini zikretmemek olmaz. Daha sonraları M. Bahtin’in, Y. Lotman’ın, B. Tomaşevski’nin, I. Vinogradov’un dünyaca ünlü eserleri yalnız Rus dilbiliminde değil genel dilbilimde de meşhurdur. Bu durum aynı zamanda Türk- Rus bilim, eğitim ve kültür ilişkilerinin gün geçtikçe güçlenmesi zaruriyetini de ortaya koymaktadır. Rusya’nın farklı üniversitelerinde Türkiye Türkçesinin doğu bilimleri kapsamında öğrenilmesi ile bu yönde ortaya konan eğitim, yöntem, bilim ve çeviri alanlarında ve başka ders programlarında dilbilim ve dilbilgisi üzerinde gerçekleştirilmiş deneyimler bizim için son derece önem taşımaktadır. Özellikle Y. Şeka’nın, V. Guzev’in, V. İvanov’un, G. Sokolov’un, E. A. Grunina’nın, Ş. Ayliyarov’un ve başka araştırmacıların sundukları terimler bu çalışma grubu için de önemli olmuştur.

Elbette araştırma geleneği farklı olduğu için bu terimlerin birebir olması imkânsızdır ve neredeyse görecelidir. Biz bu çalışmayı yaparken salt gerçeği değil tecrübeye sınınmış, kullanılma sıklığı fazla olan terimlere üstünlük verdik. Rusça karşılığı veya eş değerini bulamadığımız terimler de elbette var. Bu açıdan Rusça karşılığı verilmiş örneklerde yanlışların da olması doğal olacaktır.

Bizim amacımız Rusçada var olan bu terimleri yeniden yaratmak değil, onları bulmak, Türkçede kullanılan dilbilim terimlerine İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca ile beraber Rusçanın da ışığını yansıtmakla Türk dilbilimine hizmette bulunmaktır.

Terimler ve onların Rusça karşılığının bulunması üzerine konuşurken bir meseleye de ışık tutmak gerekmektedir. Hangi dilde hangi terimin uygun olduğu meselesi, bizim de çalışmamızın çıkış noktasıdır. Bu açıdan A. Von Humboldt'un Almanca, F. De Saussure'un Fransızca, N. Chomsky'nin İngilizce olarak ortaya koyduğu terimler dilbiliminin farklı yöntem ve bakışlarının ürünüdür.

Dilbilim alanında bu terimlerin Türkçeye aktarılmasında adı geçen bilim insanlarının hizmetleri gerçekten çok büyüktür. Rus dilbilimi deneyimlerinin Türkçeye aktarılması, dilbilim alanındaki zenginlik için de ayrı önem taşımaktadır.

Bu açıdan Rusça- Türkçe, Türkçe- Rusça üzerine dilbilim terimleri sözlüğünün ya da açıklamalı dilbilim terimleri sözlüğünün hazırlanması zorunluluğu dilbilim, dilbilgisi ve eğitim- öğretim için kanaatimizce olmazsa olmazlardandır.

Çalışmamızda takip edilen kaynak olarak bir heyetle birlikte çeviri ve sunuşları Berke Vardar'a ait olan "XX. Yüzyıl Dilbilimi" kitabı kullanılmıştır.

Bu türden çalışma, araştırma ve deneyimlerin Türkiye için de, Rusya için de, Türk Dünyası için de önem arz ettiği inancındayız.

Terimler ve Karşılıkları

Ferdinand De Saussure

ABECE *fr.* alphabet, *r.* **алфавит** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy tarafından Fransızca 'alphabet' olarak verilmiştir).

ANADİLİ *fr.* langue maternelle, *r.* **родной язык** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy tarafından Fransızca 'langue maternelle' olarak verilmiştir).

ANLAM *fr.* sens, *r.* **смысл; значение** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy ve Lucien Tesnière tarafından Fransızca ‘sens, signification’, Gustave Guillaume ve Zellig S.Harris tarafından ‘signification’, André Martinet tarafından ‘sens’; Edward Sapir tarafından İngilizce ‘significance’, Leonard Bloomfield ve Zellig S.Harris tarafından ‘meaning’ olarak verilmiştir).

ARTGÖRÜMLÜ *fr.* rétrospectif, *r.* **ретроспективный**

ARTSÜREM *fr.* diachronie, *r.* **диахрония**

ARTSÜREMLİ DİLBİLİM *fr.* linguistique diachronique, *r.* **диахроническая лингвистика**

AYRI *fr.* différent, *r.* **различный; разный**

AYRIK *fr.* distinct, *r.* **различный; отличный; внятный; отдельный; дискретный** (Aynı terim André Martinet tarafından Fransızca ‘discret’; Zellig S.Harris tarafından İngilizce ‘discrete’ olarak verilmiştir).

AYRILIK *fr.* différence, *r.* **различие; отличие; разница**

AYRIMSAL *fr.* différentiel, *r.* **дифференциальный** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy tarafından Fransızca ‘différentiel’ olarak verilmiştir).

BAĞINTI *fr.* rapport *r.* **отношение; связь** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy tarafından Fransızca ‘rapport’, Zellig S.Harris tarafından ‘relation’, André Martinet tarafından ‘rapport, relation’; Zellig S.Harris ve Noam Chomsky tarafından İngilizce ‘relation’ olarak verilmiştir).

BELİRTKE *fr.* signal, *r.* **сигнал** (Aynı terim Leonard Bloomfield ve Noam Chomsky tarafından İngilizce ‘signal’ olarak verilmiştir).

BETİMSSEL *fr.* descriptif, *r.* **дескриптивный; описательный** (Aynı terim Gustave Guillaume tarafından Fransızca ‘descriptif’ olarak verilmiştir).

BİÇİM *fr.* forme, *r.* **форма** (Aynı terim Gustave Guillaume, Lucien Tesnière ve André Martinet tarafından Fransızca ‘forme’; Edward Sapir ve Leonard Bloomfield tarafından İngilizce ‘form’; Louis Hjelmslev tarafından İtalyanca ‘forma’ olarak verilmiştir).

BİRİM *fr.* unité, *r.* **единица** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy ve André Martinet tarafından Fransızca ‘unité’ olarak verilmiştir).

BİRLEŞİM *fr.* combinaison, *r.* **комбинация** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy, Roman Jakobson, André Martinet ve Zellig S.Harris tarafından Fransızca ‘combinaison’; Zellig S.Harris tarafından İngilizce ‘combination’ olarak verilmiştir).

ÇAĞRIŞIMSAL BAĞINTI *fr.* rapport associatif, *r.* **ассоциативная связь; ассоциативное отношение**

Nerimanoğlu-Günay-Gençoğlu-Özcan

ÇİZGİSELLİK *fr.* linéarité, *r.* **линейность** (Aynı terim André Martinet ve Zellig S.Harris tarafından Fransızca ‘linéarité’ olarak verilmiştir).

ÇOĞUL *fr.* pluriel, *r.* **множественный; множественное число**

DEĞER *fr.* valeur, *r.* **значимость; ценность; валютность** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy, Lucien Tesnière ve André Martinet tarafından Fransızca ‘valeur’ olarak verilmiştir).

DİL *fr.* langue, *r.* **язык** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy ve Roman Jakobson tarafından Fransızca ‘langue’, Gustave Guillaume, Lucien Tesnière ve André Martinet tarafından ‘langue, langage’; Edward Sapir, Leonard Bloomfield ve Zellig S.Harris tarafından İngilizce ‘language’, Noam Chomsky tarafından ‘language, “langue”’; Louis Hjelmslev tarafından İtalyanca ‘lingua’ olarak verilmiştir).

DİLBİLİM *fr.* linguistique, *r.* **лингвистика; языкознание** (Aynı terim Gustave Guillaume, Lucien Tesnière, André Martinet, Zellig S.Harris tarafından Fransızca ‘linguistique’; Leonard Bloomfield ve Noam Chomsky tarafından İngilizce ‘linguistics’ olarak verilmiştir).

DİL DURUMU *fr.* état de langue, *r.* **состояние языка** (Aynı terim André Martinet tarafından Fransızca ‘état de langue’ olarak verilmiştir).

DİLYETİSİ *fr.* langage *r.* **речевая деятельность**

DİZGE *fr.* système, *r.* **система** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy, Gustave Guillaume, André Martinet, Zellig S.Harris tarafından Fransızca ‘système’; Zellig S.Harris ve Noam Chomsky tarafından İngilizce ‘system’ olarak verilmiştir).

DİZİLİŞ *fr.* suite, série, *r.* **порядок; последовательность** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy tarafından Fransızca ‘série’, Lucien Tesnière ve Roman Jakobson tarafından ‘séquence’, André Martinet tarafından ‘suite’; Zellig S.Harris ve Noam Chomsky tarafından İngilizce ‘sequence’ olarak verilmiştir).

DİZİM *fr.* syntagme, *r.* **синтагма**

DİZİMSEL BAĞINTI *fr.* rapport syntagmatique, *r.* **синтагматическая связь; синтагматическое отношение**

DURAL *fr.* statique, *r.* **статический; статичный** (Aynı terim Gustave Guillaume tarafından Fransızca ‘statique’ olarak verilmiştir).

DUYMA İMGESİ *fr.* image auditive, *r.* **аудитивный образ; слуховой образ**

DÜZENEK *fr.* mécanisme, *r.* **механизм**

DÜZGÜ *fr.* code, *r.* код; шифр (Aynı terim Roman Jakobson tarafından Fransızca ‘code’ olarak verilmiştir).

EŞSÜREM *fr.* synchronie, *r.* синхрония

EŞSÜREMLİ DİLBİLİM *fr.* linguistique synchronique, *r.* синхроническая лингвистика

GÖSTEREN *fr.* signifiant, *r.* означающее; обозначающее (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy, Gustave Guillaume ve André Martinet tarafından Fransızca ‘signifiant’ olarak verilmiştir).

GÖSTERGE *fr.* signe, *r.* знак (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy, Lucien Tesnière, Roman Jakobson, André Martinet tarafından Fransızca ‘signe’, Gustave Guillaume tarafından ‘sémiologie’ olarak verilmiştir).

GÖSTERGEBİLİM *fr.* sémiologie, *r.* семиотика; семиология (Aynı terim Gustave Guillaume tarafından sémiologie, Louis Hjelmslev tarafından ‘semiologia, semiotica’ olarak verilmiştir).

GÖSTERİLEN *fr.* signifié, *r.* означаемое; обозначаемое (Aynı terim Gustave Guillaume ve André Martinet tarafından ‘signifié’ olarak verilmiştir).

İŞİTİM İMGESİ *fr.* image acoustique, *r.* акустический образ

İŞLEV *fr.* fonction, *r.* функция (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy, Lucien Tesnière, Roman Jakobson ve André Martinet tarafından Fransızca ‘fonction’; Edward Sapir ve Noam Chomsky tarafından İngilizce ‘function’ olarak verilmiştir).

İŞLEYİŞ *fr.* fonctionnement, *r.* функционирование (Aynı terim André Martinet tarafından Fransızca ‘fonctionnement’ olarak verilmiştir).

KARŞITLIK *fr.* opposition, *r.* оппозиция; противопоставление (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy, Lucien Tesnière, Roman Jakobson, André Martinet tarafından Fransızca ‘opposition’ olarak verilmiştir).

KAVRAM *fr.* concept, *r.* понятие; концепт

KENDİLİK *fr.* entité, *r.* сущность; своеобразие (Aynı terim Gustave Guillaume ve Roman Jakobson tarafından Fransızca ‘entité’ olarak; Louis Hjelmslev tarafından İtalyanca ‘entità’ olarak verilmiştir).

KÖKEN *fr.* radical, *r.* корень; основа; происхождение (Aynı terim Edward Sapir tarafından Fransızca ‘radical’ olarak verilmiştir).

Nerimanoğlu-Günay-Gençoğlu-Özcan

KONUŞAN BİREY *fr.* sujet parlant, *r.* **говорящий индивид** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy, Gustave Guillaume, André Martinet tarafından Fransızca ‘sujet parlant’ olarak verilmiştir).

KONUŞAN TOPLULUK *fr.* masse parlante, *r.* **говорящая масса**

KULLANIM *fr.* usage, *r.* **употребление**

LEHÇE *fr.* dialecte, *r.* **диалект; наречие** (Aynı terim André Martinet tarafından Fransızca ‘dialecte’; Edward Sapir ve Zellig S.Harris tarafından İngilizce ‘dialect’ olarak verilmiştir).

NEDENLİLİK *fr.* motivation, *r.* **мотивированность; причинность**

NEDENSİZ *fr.* immotivé, arbitraire (s.), *r.* **немотивированный; произвольный; безпричинный**

NEDENSİZLİK *fr.* arbitraire (a.), *r.* **произвольность; безпричинность** (Aynı terim André Martinet tarafından Fransızca ‘arbitraire’ olarak verilmiştir).

ÖNGÖRÜMLÜ *fr.* prospectif, *r.* **проспективный**

ÖZDEŞLİK *fr.* identité, *r.* **тождество; тождественность; идентичность**

SAYI *fr.* nombre, *r.* **число** (Aynı terim Gustave Guillaume ve Lucien Tesnière tarafından Fransızca ‘nombre’ olarak verilmiştir).

SAYMACA *fr.* conventionnel, *r.* **конвенциональный, банальный, обычный, классический, традиционный** (Aynı terim André Martinet tarafından Fransızca ‘conventionnel’ olarak verilmiştir).

SES *fr.* son, *r.* **звук** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy tarafından Fransızca ‘son’, André Martinet tarafından ‘voix’; Zellig S.Harris tarafından İngilizce ‘sound’ olarak verilmiştir).

SESBİRİM *fr.* phonème, *r.* **фонема** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy, Gustave Guillaume, Roman Jakobson, André Martinet tarafından Fransızca ‘phonème; Leonard Bloomfield ve Zellig S.Harris tarafından İngilizce ‘phoneme’ olarak verilmiştir).

SES DEĞİŞİMLERİ *fr.* changements phonétiques, *r.* **звуковые изменения**

SESLEM *fr.* syllabe, *r.* **слог** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy, Roman Jakobson, André Martinet tarafından Fransızca ‘syllabe’; Edward Sapir tarafından İngilizce ‘syllable’ olarak verilmiştir).

SESLEME *fr.* phonation, *r.* **фонация**

SES ÖRGENLERİ *fr.* organes de la parole, *r.* **органы речи** (Aynı terim Edward Sapir tarafından İngilizce ‘organs of speech’ olarak verilmiştir).

SİMGE *fr.* symbole, *r.* **символ; знак** (Aynı terim Edward Sapir ve Zellig S.Harris tarafından İngilizce ‘symbol’; Lucien Tesnière tarafından Fransızca ‘symbole’ olarak verilmiştir).

SÖYLEM *fr.* discours, *r.* **дискурс; речь** (Aynı terim Gustave Guillaume, Lucien Tesnière, André Martinet, Zellig S.Harris tarafından Fransızca ‘discours’; Zellig S.Harris ve Noam Chomsky tarafından İngilizce ‘discourse’ olarak verilmiştir).

SÖZ *fr.* parole, *r.* **речь; слово** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy, André Martinet tarafından Fransızca ‘parole’; Noam Chomsky tarafından İngilizce ‘parole’ olarak verilmiştir).

SÖZ ÇEVİRİMİ *fr.* circuit de la parole, *r.* **словесный круг; словесная окружность**

SÖZ İMGESİ *fr.* image verbale, *r.* **словесный образ; вербальный образ**

SÖZLÜK *fr.* dictionnaire, *r.* **словарь** (Aynı terim Noam Chomsky tarafından İngilizce ‘lexicon’ olarak verilmiştir).

SÖZ YİTİMİ *fr.* aphasie, *r.* **афазия; потеря речи**

SÖZ ZİNCİRİ *fr.* chaîne de la parole, *r.* **речевая цепь** (Aynı terim Lucien Tesnière tarafından Fransızca ‘chaîne parlée’ olarak verilmiştir).

TÖZ *fr.* substance, *r.* **субстанция** (Aynı terim André Martinet tarafından Fransızca ‘substance’; Louis Hjelmslev tarafından İtalyanca ‘sostanza’ olarak verilmiştir).

ÜNLEM *fr.* exclamation, *r.* **восклицание**

YANSIMA *fr.* onomatopée, *r.* **ономатопея; звукоподражательное слово**

YAZAÇ *fr.* lettre, *r.* **буква; ученый; просвещенный; образованный; автор; писатель; поэт** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy ve André Martinet tarafından Fransızca ‘lettre’ olarak verilmiştir).

YAZI *fr.* écriture, *r.* **письмо; текст** (Aynı terim Leonard Bloomfield tarafından İngilizce ‘writing’ olarak verilmiştir).

Roman Jakobson

AÇIK *fr.* ouvert, *r.* **открытый** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy tarafından Fransızca ‘ouvert’ olarak verilmiştir).

AĞIZSIL *fr.* (s.) oral (s.), *r.* **ротовой**

AKICI *fr.* liquide, *r.* **плавный**

ANLATIMSAL İŞLEV *fr.* fonction expressive, *r.* **экспрессивная функция**

ARTDAMAKSİL *fr.* postpalatale, *r.* **постпалатальный; задненебный; велярный** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy tarafından Fransızca ‘vélaire’ olarak verilmiştir).

ARTDİŞYUVASIL *fr.* postalvéolaire, *r.* **постальвеорярный**

AYIRICI *fr.* distinctif, *r.* **отличительный; различительный** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy ve André Martinet tarafından Fransızca ‘distinctif’; Leonard Bloomfield tarafından İngilizce ‘distinctive’, Zellig S.Harris tarafından ‘distinct’ olarak verilmiştir).

BAĞLAM *fr.* contexte, *r.* **контекст** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy ve André Martinet tarafından Fransızca ‘contexte’ olarak verilmiştir).

BEMOLLEŞMEMİŞ *fr.* non-bémolisé, *r.* **небемольный**

BEMOLLEŞMİŞ *fr.* bémolisé, *r.* **бемольный**

BİÇİMBİLİM *fr.* morphologie, *r.* **морфология** (Aynı terim Gustave Guillaume, Lucien Tesnière, André Martinet tarafından Fransızca ‘morphologie’; Zellig S.Harris tarafından İngilizce ‘morphology’ olarak verilmiştir).

BİÇİMLENDİRİCİ *fr.* formant, *r.* **формирующий, формообразующий**

BİLDİRİ *fr.* message, *r.* **сообщение** (Aynı terim André Martinet tarafından Fransızca ‘message’ olarak verilmiştir).

BİLDİRİŞİM *fr.* communication, *r.* **коммуникация** (Aynı terim André Martinet tarafından Fransızca ‘communication’; Edward Sapir tarafından İngilizce ‘communication’ olarak verilmiştir).

BİLEŞEN *fr.* composant, *r.* **компонент** (Aynı terim Gustave Guillaume ve André Martinet tarafından Fransızca ‘composant’; Leonard Bloomfield ve Noam Chomsky tarafından İngilizce ‘component’; Louis Hjelmslev tarafından İtalyanca ‘componente’ olarak verilmiştir).

BİLİSEL İŞLEV *fr.* fonction conative, *r.* **конативная функция**

BİRLEŞTİRİM *fr.* combinaison, *r.* **комбинация**

BİTİŞİKLİK *fr.* contiguité, *r.* **смежность**

BOĞUK *fr.* mat, *r.* **удущающий, приглушённый звук**

BUYRUM KİPİ *fr.* impératif, *r.* **императив; повелительное наклонение**

BÜRÜNSEL *fr.* prosodique, *r.* **просодический** (Aynı terim André Martinet tarafından Fransızca ‘prosodique’ olarak verilmiştir).

COŞKU İŞLEVİ *fr.* fonction émotive, *r.* **эмотивная функция**

DAĞINIK *fr.* diffus, *r.* **диффузный**

DAMAKSIL *fr.* palatale, *r.* **небный; палатальный** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy tarafından Fransızca ‘palatal’ olarak verilmiştir).

DARALTILI *fr.* constrictive, *r.* **сжатый, щелевой, фрикативный звук**

DEĞİŞKE *fr.* variante, *r.* **вариант** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy tarafından Fransızca ‘variante’; Louis Hjelmslev tarafından İtalyanca ‘variante’ olarak verilmiştir).

DİNLEYİCİ *fr.* auditeur, *r.* **слушатель; адресат** (Aynı terim Leonard Bloomfield ve Zellig S.Harris tarafından İngilizce ‘hearer’ olarak verilmiştir).

DİYEZLEŞMEMİŞ *fr.* non-diésé, *r.* **недизный**

DİYEZLEŞMİŞ *fr.* diésé, *r.* **дизный**

DİŞSİL *fr.* dentale, *r.* **дентальный** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy tarafından Fransızca ‘dentale’ olarak verilmiştir).

DİZE *fr.* vers, *r.* **стихи; поэзия; строка**

DOĞRU SESLEME *fr.* orthophonie, *r.* **орфофония**

DUDAKSIL *fr.* labiale, *r.* **лабиальный; губной** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy tarafından Fransızca ‘labiale’ olarak verilmiştir).

DÜŞÜNLEME *fr.* idéation, *r.* **идеация**

EĞRETİLEME *fr.* métaphore, *r.* **метафора**

EKLEMLEME *fr.* articulation, *r.* **артикуляция** (Aynı terim André Martinet tarafından Fransızca ‘articulation’; Edward Sapir ve Zellig S.Harris tarafından İngilizce ‘articulation’ olarak verilmiştir).

EKSİLTİLİ TÜMCE *fr.* phrase elliptique, *r.* **эллиптическое предложение**

ENGELLİ *fr.* bloqué, *r.* **блокированный**

ENGELSİZ *fr.* non-bloqué, *r.* **неблокированный**

EŞDEĞERLİK *fr.* équivalence, *r.* **эквивалентность**

EŞSÜRERLİK *fr.* isochronie, *r.* **изохронизм**

GENİZSİL *fr.* (s.) nasal, *r.* **носовой, назальный**

GERGİN *fr.* tendu, *r.* **напряженный**

GEVŞEK *fr.* lâche, *r.* **вялый**

GIRTLAKSILLAŞMAMIŞ *fr.* non-glottalisé, *r.* **неглоттализированный**

GIRTLAKSILLAŞMIŞ *fr.* glottalisé, *r.* **глоттализированный**

GÖNDERGE *fr.* référence, *r.* **референция; ссылка; справка**

GÖNDERGE İŞLEVİ *fr.* fonction référentielle, *r.* **референтивная функция**

GÖNDERİLEN (KENDİSİNE BİR ŞEY) *fr.* destinataire, *r.* **получатель; адресат**

İÇDİZEM *fr.* cadence, *r.* **каденция**

İÇSEL *fr.* intrinsèque, *r.* **внутренний; присущий; свойственный**

İKİLİ ÜNLÜ *fr.* diphtongue, *r.* **дифтонг**

İLİŞKİ İŞLEVİ *fr.* fonction phatique, *r.* **контактоустанавливающая функция; фатическая функция**

KAPALI *fr.* fermé, *r.* **закрытый** (Aynı terim Nikolay S.Trubetsky tarafından Fransızca ‘fermé’ olarak verilmiştir).

KESKİN *fr.* strident, *r.* **резкий**

KONUDİL *fr.* langage-objet, *r.* **языковой объект / объект языка**

KONUŞUCU *fr.* locuteur, *r.* **говорящий; говорящий; адресант** (Aynı terim Leonard Bloomfield ve Zellig S.Harris tarafından İngilizce ‘speaker’ olarak verilmiştir).

ÖZELLİK *fr.* trait, *r.* **свойство; особенность; признак; черта** (Aynı terim Nikolay S.Trubetsky tarafından Fransızca ‘trait, particularité’ ; Leonard Bloomfield tarafından İngilizce ‘feature’ olarak verilmiştir).

PES *fr.* grave, *r.* **низкий** (Aynı terim Nikolay S.Trubetsky tarafından Fransızca ‘grave’ olarak verilmiştir).

SES AYGITI *fr.* appareil phonatoire, *r.* **фонационный аппарат; голосовой аппарат**

SESBENZEŞİMSEL *fr.* paronomastique, *r.* **парономазированный**

SELENME DURUMU *fr.* vocatif, *r.* **вокатив**

SESYİNELEMESİ *fr.* allitération, *r.* **аллитерация**

SÖZCÜK VURGUSU *fr.* accent de mot, *r.* **словесное ударение**

SÖZYİTİMİ *fr.* aphasie, *r.* **афазия**

SÜREKLİ *fr.* continu, *r.* **непрерывный**

SÜREKSİZ *fr.* discontinu, *r.* **прерывный**

SÜREMDEŞ *fr.* simultané, *r.* **одновременный; синхронный**

SÜREMSEL DEVİNGENLİK *fr.* dynamique temporelle, *r.* **временная динамика**

TİTREM *fr.* ton, *r.* **тон** (Aynı terim André Martinet tarafından Fransızca ‘ton’ olarak verilmiştir).

TİTREŞİMLİ *fr.* voisé, *r.* **звонкий; вибрационный** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy tarafından Fransızca ‘sonore’ olarak verilmiştir).

TİTREŞİMSİZ *fr.* non-voisé, *r.* **глухой; безвибрационный** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy tarafından Fransızca ‘sourd’ olarak verilmiştir).

TİZ *fr.* aigu, *r.* **острый; резкий; высокий** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy tarafından Fransızca ‘aigu’ olarak verilmiştir).

ULAM *fr.* catégorie, *r.* **категория** (Aynı terim Gustave Guillaume ve Lucien Tesnière tarafından Fransızca ‘catégorie’; Noam Chomsky tarafından İngilizce ‘category’ olarak verilmiştir).

ÜNLÜ *fr.* voyelle, *r.* **гласный** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy tarafından Fransızca ‘voyelle’; Edward Sapir tarafından İngilizce ‘vowel’ olarak verilmiştir).

ÜNLÜ OLAN *fr.* vocalique, *r.* **вокалический**

ÜNLÜ OLMAYAN *fr.* non-vocalique, *r.* **невокалический**

ÜNLÜLÜ SESYİNELEMESİ *fr.* allitération vocalique, *r.* **вокалическая аллитерация**

ÜNSÜZ *fr.* consonne, *r.* **согласный** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy tarafından Fransızca ‘consonne’; Edward Sapir tarafından İngilizce ‘consonant’ olarak verilmiştir).

ÜNSÜZ OLAN *fr.* consonantique, *r.* **консонантный**

ÜNSÜZ OLMAYAN *fr.* non-consonantique, *r.* **неконсонантный**

ÜSTDİL İŞLEVİ *fr.* fonction métalinguistique, *r.* **металингвистическая функция**

VURGULU *fr.* accentué, *r.* **ударный; акцентный** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy tarafından Fransızca ‘accentué’ olarak verilmiştir).

VURGUSUZ *fr.* inaccentué, *r.* **безударный**

YANKI UYAK *fr.* rime en écho, *r.* **рифма-эхо**

YANÜNSÜZ *fr.* latérale, *r.* латеральный; боковой

YARI ÜNLÜ *fr.* semi-voyelle, *r.* полугласный

YARI ÜNSÜZ *fr.* semi-consonne, *r.* полусогласный

YAZINBİLİM *fr.* poétique, *r.* поэтика

YAZINSAL İŞLEV *fr.* fonction poétique, *r.* поэтическая функция

YOĞUN *fr.* compact, *r.* компактный

André Martinet

AD *fr.* nom, *r.* имя; название (Aynı terim Edward Sapir, Leonard Bloomfield ve Noam Chomsky tarafından İngilizce ‘noun’; Gustave Guillaume tarafından Fransızca ‘nom, substantif’; Lucien Tesnière tarafından Fransızca ‘substantif’ olarak verilmiştir).

AĞIZ *fr.* patois, *r.* местное наречие; говор

ANLAMBİLİM *fr.* sémantique, *r.* семантика, семасиология (Aynı terim Gustave Guillaume ve Lucien Tesnière tarafından Fransızca ‘sémantique’; Noam Chomsky tarafından İngilizce ‘semantics’ olarak verilmiştir).

ANLAMBİRİM *fr.* monème, *r.* монема

ANLATIM *fr.* expression, *r.* выражение; экспрессия (Aynı terim Louis Hjelmslev tarafından İtalyanca ‘espressione’ olarak verilmiştir).

ARTSÜREMLİ *fr.* diachronique, *r.* диахронический

AYRIM *fr.* distinction, *r.* различие; отличие

BELİRGİNLİK *fr.* pertinence, *r.* релевантность (Aynı terim Zellig S.Harris tarafından İngilizce ‘relevance’ olarak verilmiştir).

BELİRTEÇ *fr.* adverbe, *r.* наречие (Aynı terim Gustave Guillaume ve Lucien Tesnière tarafından Fransızca ‘adverbe’ olarak verilmiştir).

BELİRTEN *fr.* determinant, *r.* детерминант; определитель

BELİRTİLEN *fr.* déterminé, *r.* определенный

BETİMSEL DİLBİLİM *fr.* linguistique descriptive, *r.* дескриптивная лингвистика; описательная лингвистика (Aynı terim Zellig S.Harris ve Noam Chomsky tarafından İngilizce ‘descriptive linguistics’ olarak verilmiştir).

BİLEŞİM *fr.* composition, *r.* **композиция** (Aynı terim Zellig S.Harris tarafından Fransızca ‘composition’ olarak verilmiştir).

BİRİNCİ EKLEMLİLİK *fr.* première articulation, *r.* **первая артикуляция**

BOŞBİRİM *fr.* çeneme, *r.* **пустая единица**

BÜRÜNBİRİM *fr.* unité prosodique, *r.* **просодическая единица**

ÇİFTDUDAKSİL *fr.* bilabial, *r.* **билабиальный; двугубный**

ÇİFT EKLEMLİLİK *fr.* double articulation, *r.* **двойная артикуляция**

DEĞİŞİM *fr.* changement, *r.* **изменение**

DEĞİŞTİRİM *fr.* commutation, *r.* **коммутация; субституция; замена; замещение** (Aynı terim Louis Hjelmslev tarafından İtalyanca ‘commutazione’; Zellig S.Harris tarafından İngilizce ‘substitution’ olarak verilmiştir).

DEVİMSEL *fr.* dynamique, *r.* **динамический**

DİL ATLASI *fr.* atlas linguistique, *r.* **лингвистический атлас**

DİLBİLGİSİ *fr.* grammaire, *r.* **грамматика** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy, Lucien Tesnière ve Zellig S.Harris tarafından Fransızca ‘grammaire’; Edward Sapir tarafından İngilizce ‘grammar’ olarak verilmiştir).

DİLSEL EVRİM *fr.* évolution linguistique, *r.* **лингвистическая эволюция**

DİLSEL TOPLULUK *fr.* communauté linguistique, *r.* **языковая общность** (Aynı terim Noam Chomsky tarafından İngilizce ‘speech community’ olarak verilmiştir).

DİL TÜMELLERİ *fr.* universaux du langage, *r.* **языковые универсалии**

DÖNÜŞÜM *fr.* transformation, *r.* **трансформация** (Aynı terim Zellig S.Harris tarafından Fransızca ‘transformation’; Noam Chomsky tarafından İngilizce ‘transformation’ olarak verilmiştir).

DÖNÜŞÜMSEL DİLBİLGİSİ *fr.* grammaire transformationnelle, *r.* **трансформационная грамматика** (Aynı terim Zellig S.Harris tarafından Fransızca ‘grammaire transformationnelle’ olarak verilmiştir).

EKLEMLİ *fr.* articulé, *r.* **членораздельный**

EKLEMLİLİK *fr.* articulation, *r.* **артикуляция; членение**

EŞADLILIK *fr.* homonymie, *r.* **омонимия** (Aynı terim Leonard Bloomfield tarafından İngilizce ‘homonymy’ olarak verilmiştir).

EŞBİÇİMLİLİK *fr.* isomorphisme, *r.* **изоморфизм**

EŞSÜREMLİ BETİMLEME *fr.* description synchronique, *r.* **синхронная дескрипция**

EYLEM *fr.* verbe, *r.* **глагол** (Aynı terim Gustave Guillaume ve Lucien Tesnière tarafından Fransızca ‘verbe’; Noam Chomsky tarafından İngilizce ‘verb’ olarak verilmiştir).

GENEL DİLBİLİM *fr.* linguistique générale, *r.* **общая лингвистика**

GLOSEMATİK *fr.* glossématique, *r.* **глоссематика**

GÖRGÜL *fr.* empirique, *r.* **эмпирический**

GÖRÜNÜŞ *fr.* aspect, *r.* **аспект; вид**

İÇERİK *fr.* contenu, *r.* **содержание** (Aynı terim Louis Hjelmslev tarafından İtalyanca ‘contenuto’ olarak verilmiştir).

İKİDİLLİ *fr.* bilingue, *r.* **билингвистический; двуязычный** (Aynı terim Leonard Bloomfield tarafından İngilizce ‘bilingual’ olarak verilmiştir).

İKİNCİ EKLEMLİLİK *fr.* seconde articulation, deuxième articulation, *r.* **вторая артикуляция**

İSTEME KİPİ *fr.* subjonctif, *r.* **желательное наклонение**

İŞLEVSEL DİLBİLİM *fr.* linguistique fonctionnelle, *r.* **функциональная лингвистика**

İŞLEVSEL VERİM *fr.* rendement fonctionnel, *r.* **функциональная нагрузка**

LEHÇEBİLİM *fr.* dialectologie, *r.* **диалектология**

PARÇAÜSTÜ *fr.* suprasegmental, *r.* **супрасегментный**

SES BİLGİSİ *fr.* phonétique, *r.* **фонетика** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy ve Gustave Guillaume tarafından Fransızca ‘phonétique’: Noam Chomsky tarafından İngilizce ‘phonetics’ olarak verilmiştir).

SES BİLİM *fr.* phonologie, *r.* **фонология** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy tarafından Fransızca ‘phonologie’: Zellig S.Harris ve Noam Chomsky tarafından İngilizce ‘phonology’ olarak verilmiştir).

SESLİ *fr.* vocal, *r.* **голосовой; вокальный**

SESSEL *fr.* phonique, *r.* **фонический; звуковой** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy tarafından Fransızca ‘phonique’ olarak verilmiştir).

Nerimanoğlu-Günay-Gençoğlu-Özcan

SIFAT *fr.* adjectif, *r.* **прилагательное** (Aynı terim Gustave Guillaume tarafından Fransızca ‘adjectif’ olarak verilmiştir).

SÖZCE *fr.* énoncé, *r.* **высказывание** (Aynı terim Zellig S.Harris tarafından İngilizce ‘utterance’; Zellig S.Harris tarafından Fransızca ‘énoncé’ olarak verilmiştir).

SÖZCÜK *fr.* mot, *r.* **слово** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy, Lucien Tesnière ve Zellig S.Harris tarafından Fransızca ‘mot’; Gustave Guillaume tarafından Fransızca ‘mot, vocable’; Edward Sapir tarafından İngilizce ‘word’ olarak verilmiştir).

SÖZDİZİM *fr.* syntaxe, *r.* **синтаксис** (Aynı terim Lucien Tesnière tarafından Fransızca ‘syntaxe’; Noam Chomsky tarafından İngilizce ‘syntax’ olarak verilmiştir).

SÖZLÜKBİLİM *fr.* lexicologie, *r.* **лексикология**

TARİHSEL DİL BİLİM *fr.* linguistique historique, *r.* **историческая лингвистика**

TEKDİLLİ *fr.* unilingue, *r.* **одноязычный**

TİTREMELME *fr.* intonation, *r.* **интонация** (Aynı terim Zellig S.Harris tarafından İngilizce ‘intonation’ olarak verilmiştir).

TÜMCE *fr.* phrase, *r.* **фраза** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy, Gustave Guillaume, Lucien Tesnière ve Zellig S.Harris tarafından Fransızca ‘phrase’; Leonard Bloomfield, Zellig S.Harris ve Noam Chomsky tarafından İngilizce ‘sentence’ olarak verilmiştir).

TÜMCEBİLİM *fr.* syntaxe, *r.* **синтаксис**

UYUŞUM *fr.* compatibilité, *r.* **совместимость**

VURGU *fr.* accent, *r.* **ударение** (Aynı terim Edward Sapir tarafından İngilizce ‘accent’ olarak verilmiştir).

YAPI *fr.* structure, *r.* **структура** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy, Lucien Tesnière, Zellig S.Harris tarafından Fransızca ‘structure’ ; Edward Sapir tarafından İngilizce ‘structure’ olarak verilmiştir).

YAPISAL DİL BİLİM *fr.* linguistique structurale, *r.* **структурная лингвистика** (Aynı terim Zellig S.Harris tarafından Fransızca ‘linguistique structurale’; Noam Chomsky tarafından ‘structural linguistics’ olarak verilmiştir).

ZİNCİR *fr.* chaîne, *r.* **цепь; цепочка** (Aynı terim Nikolay S.Trubetskoy tarafından Fransızca ‘chaîne’; Louis Hjelmslev tarafından İtalyanca ‘catena’; Noam Chomsky tarafından İngilizce ‘string’ olarak verilmiştir).

AĞIZ ÜNLÜSÜ *fr.* voyelle orale, *r.* **неносовая гласная; ртовый гласный**

ANLATIMSAL DÜZLEM *fr.* plan expressif, *r.* **экспрессивный план; выразительный план**

AYIRICI İŞLEV *fr.* fonction distinctive, *r.* **отличительная функция; различительная функция**

AYRILAŞIM *fr.* disjonction, *r.* **разъединение; разделение; отделение; дизъюнкция**

AYRIMSAL İŞLEV *fr.* fonction différentielle, *r.* **дифференциальная функция**

BAĞLILAŞIM *fr.* corrélation, *r.* **корреляция** (Aynı terim Gustave Guillaume tarafından Fransızca ‘corrélation’; Zellig S.Harris tarafından İngilizce ‘correlation’ olarak verilmiştir).

BELİRGİN *fr.* pertinent, *r.* **релевантный**

BELİRTİ *fr.* marque, *r.* **признак**

BETİMSEL SESBİLİM *fr.* phonologie descriptive, *r.* **дескриптивная фонология; описательная фонология**

BİÇİMBİRİM *fr.* morphème, *r.* **морфема** (Aynı terim Gustave Guillaume tarafından Fransızca ‘morphème’ Leonard Bloomfield ve Zellig S.Harris tarafından İngilizce ‘morpheme’ olarak verilmiştir).

BİREYSEL DEĞİŞKE *fr.* variante individuelle, *r.* **индивидуальный вариант**

BİRLEŞİMSSEL DEĞİŞKE *fr.* variante combinatoire, *r.* **комбинаторный вариант; комбинационный вариант**

ÇAĞRI DÜZLEMİ *fr.* plan d’appel, *r.* **фатический**

ÇOKSESBİRİMLİ *fr.* polyphonématique, *r.* **полифонемный; полифонематический**

ÇOKYANLI KARŞITLIK *fr.* opposition multilatérale, *r.* **многостороннее противопоставление; многосторонняя оппозиция**

DEĞİŞİLİ *fr.* permutable, *r.* **переместимый; взаимозаменяемый**

DEĞİŞİSİZ *fr.* impermutable, *r.* **абсолютный; неизменчивый**

DERECELİ KARŞITLIK *fr.* opposition graduelle, *r.* **ступенчатое противопоставление**

DİL R’Sİ *fr.* r lingual, *r.* **языки р’**

DİLUCU ÜNSÜZÜ *fr.* consonne apicale, *r.* **апикальный согласный; переднеязычный согласный**

DORUK *fr.* soomet, *r.* **вершина**

DURAK *fr.* pause, *r.* **пауза** (Aynı terim Noam Chomsky tarafından İngilizce ‘break’ olarak verilmiştir).

EKSİK ÖĞELİ KARŞITLIK *fr.* opposition privative, *r.* **привативное противопоставление; привативная оппозиция**

EŞ ÖĞELİ KARŞITLIK *fr.* opposition équipollente, *r.* **эквиполентное противопоставление; эквиполентная оппозиция**

EŞSÜREMLİ SESBİLİM *fr.* phonologie synchronique, *r.* **синхроническая фонология**

GENEL DEĞİŞKE *fr.* variante générale, *r.* **общий вариант**

GENİZ ÜNLÜSÜ *fr.* voyelle nasale, *r.* **назальный гласный**

GERÇEKLEŞME *fr.* réalisation, *r.* **реализация**

GÖSTERİM DÜZLEMİ *fr.* plan représentatif, *r.* **репрезентативный план**

HIŞIRTILI *fr.* chuintante, *r.* **шипящий**

ISLIKLI *fr.* sifflante, *r.* **свистящий**

İKİYANLI KARŞITLIK *fr.* opposition bilatérale, *r.* **билатеральная оппозиция; билатеральное противопоставление**

İSTEMLİ DEĞİŞKE *fr.* variante facultative, *r.* **факультативный вариант**

KAPANTILI (S.) *fr.* occlusif (s.), *r.* **смычный**

KISA *fr.* bref, *r.* **краткий; короткий**

KÜÇÜKDİL R’Sİ *fr.* r uvulaire, *r.* **увулярное «р»**

ORANTILI KARŞITLIK *fr.* opposition proportionnelle, *r.* **пропорциональная оппозиция; пропорциональное противопоставление**

ÖBEK *fr.* groupe, *r.* **группа**

ÖNDAMAKSİL (S.) *fr.* prépalatal (s.), *r.* **переднеязычный**

SESBİLGİSEL *fr.* phonétique, *r.* **фонетический**

SESBİLİMSEL *fr.* phonologique, *r.* **фонологический** (Aynı terim Zellig S.Harris tarafından İngilizce ‘phonologic’ olarak verilmiştir).

SESBİLİMSEL KARŞITLIK *fr.* opposition phonologique, *r.* **фонологическая оппозиция; фонологическое противопоставление**

SESÇİL *fr.* phonétique, *r.* **фонетический**

SINIRLANDIRMA İŞLEVİ *fr.* fonction délimitative, *r.* **разграничительная функция**

SIZICI *fr.* spirante, *r.* **спирант**

SÖZ EDİMİ *fr.* acte de parole, *r.* **речевой акт**

SÜREKLİ KARŞITLIK *fr.* opposition constante, *r.* **константная оппозиция; константное противопоставление**

SİLİNEBİLİR KARŞITLIK *fr.* opposition supprimable, *r.* **упразднимая, ликвидируемая оппозиция; упразднимое, ликвидируемое противопоставление**

SÜRTÜŞMELİ *fr.* fricative, *r.* **фрикативный; щелевой**

TEKİL KARŞITLIK *fr.* opposition isolée, *r.* **изолированная оппозиция; изолированное противопоставление**

TEKSESBİRİMLİ *fr.* monophonématique, *r.* **монофонематический; монофонемный**

TINI *fr.* timbre, *r.* **тембр**

UZUN *fr.* long, *r.* **длинный; долгий**

ÜSTDAMAKSİL *fr.* cacuminal (s.), *r.* **надзубный; какуминальный**

ÜSTSESBİRİM *fr.* archiphonème, *r.* **архифонема**

YABANCI DİL *fr.* langue étrangère, *r.* **иностраннный язык**

YANSIZLAŞABİLİR KARŞITLIK *fr.* opposition neutralisable, *r.* **нейтрализуемое противопоставление; нейтрализуемая оппозиция**

YÜCELİM İŞLEVİ *fr.* fonction culminative, *r.* **кульминативная функция**

YÜKSEKLİK *fr.* hauteur, *r.* **Высота**

Gustave Guillaume

ALTULAM *fr.* sous-catégorie, *r.* **подкатегория**

ANLAMSAL *fr.* sémantique, *r.* **семантический** (Aynı terim Noam Chomsky tarafından İngilizce ‘semantic’ olarak verilmiştir).

ANLIKSAL DİZGEBİLİM *fr.* psycho-systématique, *r.* **психосистематика**

ARTSÜREMLİLİK *fr.* diachronie, *r.* **диахрония**

AYIRMA *fr.* dissociation, *r.* **разделение; дифференция**

BELİRTİCİ *fr.* determinant, *r.* **детерминант; определитель** (Aynı terim Lucien Tesnière tarafından Fransızca ‘marquant’ olarak verilmiştir).

BİLEŞİK *fr.* composé, *r.* **сложный**

CİNS *fr.* genre, *r.* **род** (Aynı terim Lucien Tesnière tarafından Fransızca ‘genre’ olarak verilmiştir).

ÇIKIŞLI *fr.* ascendant, *r.* **аскендантный; восходящий**

ÇÖZÜMLEME *fr.* analyse, *r.* **анализ**

DAYANCA *fr.* support, *r.* **поддержка**

DEVİMSELLİK *fr.* cinétisme, *r.* **кинетика**

DIŞ UYGULANIM *fr.* incidence externe, *r.* **внешнее воздействие**

DİL EDİMİN *fr.* acte de langage, *r.* **языковой акт; лингвический акт**

DİL OLGUSU *fr.* fait de langue, *r.* **языковой факт**

DİL VARLIĞI *fr.* être de langue, *r.* **языковая сущность**

DİNLEYEN BİREY *fr.* sujet écoutant, *r.* **слушатель; адресат**

DİZGEBİLİM *fr.* systématique, *r.* **систематика**

DURUM *fr.* cas, *r.* **ситуация; обстоятельство; падеж**

ENİNE KESİT *fr.* coupe par le travers, *r.* **фронтальный срез**

EŞSÜREMLİLİK *fr.* synchronie, *r.* **синхрония**

ERKEN UYGULANIM *fr.* incidence précoce, *r.* **раннее воздействие; первичное воздействие**

GEÇ UYGULANIM *fr.* incidence tardive, *r.* **позднее воздействие; последнее воздействие**

GEÇİŞSİZ *fr.* intransitif, *r.* **непереходный**

GERÇEKLEŞMİŞ BİRİM *fr.* unité d’effet, *r.* **осуществленная единица**

GERİYE DÖNÜŞLÜLÜK *fr.* réversibilité, *r.* **обратимость; реверсивность**

GÖNDERİM *fr.* référence, *r.* справка; отсылка; референция

İÇERİKBİRİM *fr.* semanteme, *r.* семантема

İÇ UYGULANIM *fr.* incidence interne, *r.* внутреннее воздействие

İLGEÇ *fr.* préposition, *r.* предлог

İŞLEMSEL ZAMAN *fr.* temps opératif, *r.* операционное время

KAVRAMA EDİMİ *fr.* saisie, *r.* конфискация

KESİT *fr.* coupe, *r.* цезура; срез

KİPSEL *fr.* modal, *r.* модальный (Aynı terim Noam Chomsky tarafından İngilizce ‘modal’ olarak verilmiştir).

KONUM DİLBİLİMİ *fr.* linguistique de position, *r.* позиционная лингвистика

KOŞAÇ *fr.* copule, *r.* связка; копула

OLUŞ *fr.* procès, *r.* процесс (Aynı terim Lucien Tesnière tarafından Fransızca ‘action’ olarak verilmiştir).

OLUŞTURUCU ÖĞE *fr.* élément formateur, *r.* образующий элемент; формирующий элемент

OLUŞUM İÇİNDE *fr.* in fieri, *r.* в процессе; в образовании; в формировании

SÖYLEM OLGUSU *fr.* fait de discours, *r.* речевой факт

SÜREDİZİN *fr.* chronologie, *r.* хронология

SÜREMOLUŞ *fr.* chronogénèse, *r.* хроногенезис

SÜREMTÜR *fr.* chronothèse, *r.* хронотеза

TANIMLIK *fr.* article, *r.* артикль (Aynı terim Noam Chomsky tarafından İngilizce ‘article’ olarak verilmiştir).

UYGULANIM *fr.* incidence, *r.* воздействие

YARDIMCI EYLEM *fr.* auxiliaire, *r.* вспомогательный глагол

YÖN ÇİZGİSİ *fr.* ligne vectrice, *r.* указательная линия

YÖNLENDİRİCİ BİÇİM *fr.* forme vectrice, *r.* указательная форма

YÜKLEM *fr.* prédicat, *r.* **сказуемое; предикат** (Aynı terim Noam Chomsky tarafından İngilizce ‘predicate’ olarak verilmiştir).

YÜKLEYİM *fr.* apport, *r.* **аппорт; вклад; доля; взнос; подача**

Noam Chomsky

AD DİZİLİMİ *ing.* noun phrase, *r.* **именная группа**

ADIL *ing.* pronoun, *r.* **местоимение** (Aynı terim Lucien Tesnière tarafından Fransızca ‘pronom’ olarak verilmiştir).

ALTBİLEŞEN *ing.* subcomponent, *r.* **субкомпонент; подкомпонент**

ALTKATMAN *ing.* basis, *r.* **база; базис; фундамент; основа**

ANLAMBİLİMSEL BİLEŞEN *ing.* semantic component, *r.* **семантический компонент**

ANLIKÇI *ing.* mentalist, *r.* **менталист** (Aynı terim Leonard Bloomfield tarafından İngilizce ‘mentalist’ olarak verilmiştir).

ARTIKBİLGİ *ing.* redundancy, *r.* **избыточность; редундантность; периссология; плеоназм**

AYIRICI ÖZELLİK *ing.* distinctive feature, *r.* **различительное свойство; отличительное свойство**

AYRAÇLAMA *ing.* bracketing, *r.* **заклучение в скобки**

BAĞLAMDAN BAĞIMSIZ *ing.* context-free, *r.* **внеконтекстный**

BAŞLANGIÇ SİMGESİ *ing.* initial symbol, *r.* **начальный символ**

BELİRLEYİCİ *ing.* determiner, *r.* **определяющий**

BİTİM ZİNCİRİ *ing.* terminal string, *r.* **терминальная цепочка**

BİTMİŞ *ing.* terminated, *r.* **завершенный; законченный**

CANLI ADI *ing.* animate noun, *r.* **одушевленное существительное**

CİNS ADI *ing.* common noun, *r.* **нарицательное существительное**

ÇEKİRDEK TÜRMECE *ing.* kernel sentence, *r.* **ядерное предложение**

ÇOKDALLANAN KURULUŞ *ing.* multiple-branching construction, *r.* **многоветвленная конструкция**

DERİN YAPI *ing.* deep structure, *r.* **глубинная структура**

DİLBİLGİSEL *ing.* grammatical, *r.* **грамматический**

DİLBİLGİSELLİK *ing.* grammaticalness, *r.* **грамматичность**

DİLBİLGİSEL ÖĞE *ing.* grammatical item, *r.* **грамматический элемент**

DİLBİLİMCİ *ing.* linguist, *r.* **лингвист; языковед**

DİZİLİM *ing.* phrase, *r.* **фраза; синтагма** (Aynı terim Zellig S.Harris tarafından İngilizce ‘phrase’ olarak verilmiştir).

DOĞAL DİL *ing.* natural language, *r.* **естественный язык**

DOĞAL KONUŞUCU *ing.* native speaker, *r.* **носитель языка**

DOLAYSIZ KURUCU *ing.* immediate constituent, *r.* **непосредственно составляющая** (Aynı terim Leonard Bloomfield tarafından İngilizce ‘immediate constituent’ olarak verilmiştir).

DOLAYSIZ TÜMLEÇ *ing.* direct object, *r.* **прямое дополнение** (Aynı terim Lucien Tesnière tarafından Fransızca ‘complément direct’ olarak verilmiştir).

DÖNÜŞÜMSEL *ing.* transformational, *r.* **трансформационный** (Aynı terim Zellig S.Harris tarafından Fransızca ‘transformationnel’ olarak verilmiştir).

DÖNÜŞÜMSEL BİLEŞEN *ing.* transformational component, *r.* **трансформационный компонент**

EDİM *ing.* performance, *r.* **действие; акция ; речепроизводство** (Aynı terim Leonard Bloomfield tarafından ‘performance’ olarak verilmiştir).

EDİNÇ *ing.* competence, *r.* **компетенция**

EDİNEBİLİRLİK *ing.* access, *r.* **доступ**

ETİKETLEME *ing.* labeling, *r.* **маркирование**

EVRENSEL DİLBİLGİSİ *ing.* universal grammar, *r.* **универсальная грамматика**

EYLEM DİZİLİMİ *ing.* verb phrase, *r.* **глагольная группа**

GEÇERLİ *ing.* acceptable, *r.* **приемлемый; допустимый**

GEÇERLİK *ing.* acceptability, *r.* **приемлемость**

GEÇİŞLİ EYLEM *ing.* transitive verb, *r.* **переходный глагол**

GEÇMİŞ ZAMAN *ing.* past tense, *r.* **прошедшее время**

GELENEKSEL DİL BİLGİSİ *ing.* traditional grammar, *r.* **традиционная грамматика** (Aynı terim Lucien Tesnière tarafından Fransızca ‘grammaire traditionnelle’ olarak verilmiştir).

GÖRÜNTÜSEL *ing.* iconic, *r.* **иконический**

GÖSTERİM *ing.* representation, *r.* **репрезентация**

İÇKİN ÖZELLİK *ing.* inherent property, *r.* **внутреннее свойство**

İLGİ YANTÜMCESİ *ing.* relative clause, *r.* **определяющее придаточное предложение; относительное придаточное предложение**

KURAL *ing.* rule, *r.* **правило** (Aynı terim Zellig S.Harris tarafından Fransızca ‘regle’ olarak verilmiştir).

KURALDIŞILIK *ing.* irregularity, *r.* **нерегулярность**

KURUCU *ing.* constituent, *r.* **конституент; составляющая** (Aynı terim Leonard Bloomfield tarafından İngilizce ‘constituent’ olarak verilmiştir).

KURULUŞ *ing.* constituent, *r.* **конструкция**

KÜME *ing.* set, *r.* **категория** (Aynı terim Zellig S.Harris tarafından Fransızca ‘ensemble’ olarak verilmiştir).

NESNE *ing.* object, *r.* **объект** (Aynı terim Lucien Tesnière tarafından Fransızca ‘sujet’ olarak verilmiştir).

OLUŞTURUCU *ing.* formative, *r.* **образующий; формирующий**

ÖZGÜR DEĞİŞKE *ing.* free variation, *r.* **свободное варьирование**

ÖZNE *ing.* subject, *r.* **подлежащее; субъект** (Aynı terim Lucien Tesnière tarafından Fransızca ‘objet’ olarak verilmiştir).

ÖZYERLEŞİK KURULUŞ *ing.* self-embedded construction, *r.* **самовставленная конструкция**

SAĞADALLANAN KURULUŞ *ing.* right-branching construction, *r.* **правоветвленная структура**

SAPKIN *ing.* deviant sound, *r.* **заблуждающийся, неправильный звук**

SES BİLİMSEL BİLEŞEN *ing.* phonological component, *r.* **фонологический компонент**

SESÇİL *ing.* phonetic, *r.* **фонетический** (Aynı terim Leonard Bloomfield tarafından İngilizce ‘phonetical’ olarak verilmiştir).

SINIFLANDIRMACI *ing.* taxonomic, *r.* **таксономический; классификационный**

SOLADALLANAN KURULUŞ *ing.* left-branching construction, *r.* **левоветвленная конструкция**

SÖZDİZİMSEL BİLEŞEN *ing.* syntactic component, *r.* **синтаксический компонент**

TABAN *ing.* base, *r.* **база; базис; фундамент; основа**

TABAN DİZİLİM BELİRLEYİCİSİ *ing.* base phrase marker, *r.* **базовый показатель непосредственно составляющих структуры**

TABAN ZİNCİRİ *ing.* basic string, *r.* **базовая цепь**

TEMEL EYLEM *ing.* main verb, *r.* **базовый глагол; смысловой глагол**

TÜMLEÇ *ing.* object, *r.* **дополнение** (Aynı terim Lucien Tesnière tarafından Fransızca ‘complément’ olarak verilmiştir).

TÜMLEÇ SİLMESİ *ing.* object deletion, *r.* **удаление объекта**

TÜRETME *ing.* derivation, *r.* **деривация; словопроизводство; производность**

ULAMSAL ALTBİLEŞEN *ing.* categorial subcomponent, *r.* **категориальный подкомпонент (субкомпонент)**

ÜLKÜSEL KONUŞUCU-DİNLEYİCİ *ing.* ideal speaker-hearer, *r.* **идеальный говорящий – слушатель**

ÜRETİCİ *ing.* generative, *r.* **порождающий, генеративный**

ÜRETİCİ DİLBİLGİSİ *ing.* generative grammar, *r.* **порождающая грамматика**

YALIN TÜMCE *ing.* simple sentence, *r.* **простое предложение**

YANTÜMCE *ing.* clause, *r.* **придаточное предложение**

YAPI AĞACI *ing.* tree-diagramm, *r.* **древесное представление, синтаксическая диаграмма**

YARDIMCI EYLEM *ing.* verbal auxiliary, *r.* **вспомогательный глагол** (Aynı terim Lucien Tesnière tarafından Fransızca ‘auxiliaire’ olarak verilmiştir).

YENİDEN YAZIM *ing.* rewriting, *r.* **переписывание**

YORUMLAYICI *ing.* interpretative, *r.* **интерпретационный, интерпретирующий**

YUVALANMA *ing.* nesting, *r.* **гнездование; включение**

YUVALI KURULUŞ *ing.* nested construction, *r.* **гнездовая структура; включённая конструкция**

YÜZEYSEL YAPI *ing.* surface structure, *r.* **поверхностная структура**

Lucien Tesnière

AKTARICI *fr.* translatif, *r.* **транслатив**

AKTARILACAK *fr.* transférende, *r.* **трансференд**

AKTARILMIŞ *fr.* transféré, *r.* **трансфер**

AKTARIM *fr.* translation, *r.* **трансляция**

BAĞIMLI *fr.* subordonnée, *r.* **подчиненный**

BAĞIMLILIK *fr.* connexion, *r.* **подчиненность** (Aynı terim Louis Hjelmslev tarafından İtalyanca ‘dipendenza’ olarak verilmiştir).

BAĞLAÇ *fr.* conjonction, *r.* **союз**

BAĞLAMA *fr.* jonction, *r.* **соединение**

BAĞLAMA ÇİZGİSİ *fr.* ligne de connection, *r.* **соединительная линия**

BAĞLAYICI *fr.* jonctif, *r.* **соединяющий**

BELİRGİN DÜZEN *fr.* ordre accusé, *r.* **определённая система**

BİRİNCİ EYLEYEN *fr.* prime actant, *r.* **первый актант**

BİRLEŞİM DEĞERİ *fr.* valence, *r.* **валентность**

BOŞ SÖZCÜK *fr.* mot vide, *r.* **пустое слово**

ÇATI *fr.* diathèse, voix, *r.* **залог**

ÇEKİRDEK *fr.* nucléus, *r.* **ядро**

ÇİZGİSEL *fr.* linéaire, *r.* **линейный**

DESTEKLİ EYLEM *fr.* verbe auxilié, *r.* **глагол с поддержкой**

DEVİMSEL DİLBİLİM *fr.* linguistique dynamique, *r.* **динамическая лингвистика**

DOLAYSIZ *fr. médiante, r. непосредственный*

DOLAYSIZ BAĞIMLI *fr. subordonnée indirecte, r. косвенный подчиненный*

DOLU SÖZCÜK *fr. mot plein, r. полное слово*

DURAL DİLBİLİM *fr. linguistique statique, r. статическая лингвистика*

DÜĞÜM *fr. noeud, r. завязка*

EDİNGEN *fr. passif, r. пассивный*

ETKEN *fr. actif, r. активный*

EYLEMSEL DÜĞÜM *fr. noeud verbal, r. глагольная завязка*

EYLEYEN *fr. actant, r. актант*

ILIMLI DÜZEN *fr. ordre mitigé, r. умеренная система*

İKİLENME *fr. dédoublement, r. удвоение*

İKİNCİ EYLEYEN *fr. second actant, r. второй актант*

İLGEÇ *fr. préposition, r. предлог*

KARŞIT-ÖZNE *fr. contre-sujet, r. противоположный субъект*

KESME *fr. coupure, r. фрагмент; порез; разрез; вырезка*

MERKEZCİL *fr. centripède, r. центростремительный*

MERKEZKAÇ *fr. centrifuge, r. центробежный*

OLUŞUM AĞACI *fr. stemma, r. родословное древо*

ÖĞE *fr. élément, r. элемент*

ÖZEKSEL DÜĞÜM *fr. noeud central, r. центральная завязка*

SANLIK SIFATI *fr. épithète, r. эпитет*

ÜÇÜNCÜ EYLEYEN *fr. tiers actant, r. третий актант*

YAPISAL *fr. structural, r. структурный* (Aynı terim Zellig S.Harris tarafından İngilizce ‘structural’ olarak verilmiştir).

YER BELİRTECİ *fr. adverbe de lieu, r. наречие места*

YÖNETEN *fr. régissant, r. управляющий*

ZAMAN BELİRTECİ *fr.* adverbe de temps, *r.* наречие времени

Edward Sapir

AYRIŞKAN *ing.* isolating, *r.* изолирующий

BİÇEM *ing.* style, *r.* стиль (Aynı terim Zellig S.Harris tarafından İngilizce ‘style’ olarak verilmiştir).

BİTİŞİMLİ *ing.* agglutinative, *r.* агглютинативный

BÜKÜNLÜ *ing.* inflective, *r.* флективный

DEYİŞ *ing.* expression, *r.* выражение; оборот речи

EĞRETİLEMELİ *ing.* metaphorical, *r.* метафорический

KONUŞMA *ing.* speech, *r.* говорение; речь (Aynı terim Leonard Bloomfield ve Zellig S.Harris tarafından İngilizce ‘speech’ olarak verilmiştir).

ÖRGÜ *ing.* pattern, *r.* модель; образец

SES PERDESİ *ing.* tone, *r.* голосовой тон

SONEKLEME *ing.* suffixing, *r.* суффиксация

SÖZLÜ DİL *ing.* speech, *r.* устная речь

Leonard Bloomfield

BAĞIMLI BİÇİM *ing.* bound form, *r.* связанная форма

BAĞIMSIZ BİÇİM *ing.* free form, *r.* необусловленная форма; несвязанная форма

BETİKBİLİM *ing.* philology, *r.* филология

DEĞİŞTİRMELİK *ing.* substitute, *r.* замена; заменитель; субститут

DOLAYLAMA *ing.* circumlocution, *r.* иносказание; парафраза

DÜZENBİRİM *ing.* taxeme, *r.* таксема

KARMAŞIK BİÇİM *ing.* complex form, *r.* комплексная форма; сложная форма

KARŞIANLIKÇI *ing.* mechanist, *r.* механист

KILGISAL *ing.* practical, *r.* практический; прикладной

KONUŞMA BİÇİMİ *ing.* speech-form, *r.* **речевая форма; форма речи**

KONUŞMA EDİMİ *ing.* act of speech, *r.* **речевой акт**

TEPKİ *ing.* response, *r.* **реакция**

UYARAN *ing.* stimulus, *r.* **стимулирующий; стимул; толчок; побуждение**

YAZI *ing.* writing, *r.* **письмо; текст**

Louis Hjelmslev

ANLATIM ÇİZGİSİ *itl.* linea dell'espressione, *r.* **линия описания; описательная линия**

ANLATIM DÜZLEMİ *itl.* piano dell'espressione, *r.* **плоскость описания; описательная плоскость**

BETİ *itl.* figura, *r.* **фигура; образ**

[BİRLEŞTİRME](#) *itl.* combinazione, *r.* **комбинация**

BÖLÜM *itl.* parte, *r.* **часть; раздел**

BÖLÜMLEME *itl.* partizione, *r.* **разделение**

DAYANIŞMA *itl.* solidarietà, *r.* **солидарность**

DİL TASLAĞI *itl.* schema linguistico, *r.* **лингвистическая схема**

DİL YETİSİ *itl.* linguaggio, *r.* **языковая способность**

DİZİ *itl.* paradigma, *r.* **парадигма**

DÜZANLAM DİLİ *itl.* semiotica denotativa, *r.* **денотативная семиотика**

GERÇEKLEŞTİREN *itl.* manifestante, *r.* **манифестант; осуществляющий**

GERÇEKLEŞTİRİLEN *itl.* manifestato, *r.* **осуществленный**

GÖSTERGE İŞLEVİ *itl.* funzione segnica, *r.* **сигнификативная функция**

İÇERİK ÇİZGİSİ *itl.* linea del contenuto, *r.* **содержательная линия**

İÇERİK DÜZLEMİ *itl.* piano del contenuto, *r.* **содержательная плоскость**

KONUDİL *itl.* lingua-oggetto, *r.* **языковой объект / объект языка**

ÖZDEK *itl.* materia, *r.* **материя; вещество**

SÜREÇ itl. processo, r. **процесс**

UYGULAMA SÜRECİ itl. procedimento, r. **процесс опыта; процесс практики; порядок процесса**

ÜSTDİL itl. metasemiotica, r. **метасемиотика**

ÜSTGÖSTERGEBİLİM ilt. metasemiologica, r. **метосемиология**

ÜYE itl. membro, r. **член**

YANANLAM DİLİ itl. semiotica connotativa, r. **коннотативная семиотика**

YANANLAMLAYICI itl. connotatore, r. **коннотатор**

YÖNETME itl. rezione, r. **управление**

Zellig S.Harris

ALTKÜME fr. sous-ensemble, r. **подкатегория**

BETİK fr. texte, r. **текст**

BİÇİMBİLİMSEL ing. morphologic, r. **морфологический**

BİÇİMBİRİMSEL ing. morphemic, r. **морфемный**

BÜTÜNCE ing. corpus, r. **корпус**

ÇEVRE ing. environment, r. **окружение**

DAĞILIM ing. distribution, r. **дистрибуция**

DAĞILIMSAL ing. distributional, r. **дистрибутивный**

DEĞİŞKEN fr. variable, r. **изменяемый**

GEÇERLİK fr. acceptabilité, r. **приемлемость**

İŞİTSEL ÖZELLİK ing. acoustic property, r. **акустическое свойство**

PARÇA ing. segment, r. **сегмент**

SESİRİMSEL GÖSTERİM ing. phonemic representation, r. **фонемная репрезентация**

SÜRE ing. duration, r. **долгота; продолжительность; длительность**

YİNELENMELİ fr. récursif, r. **Рекурсивный**

Sonuç

Aşağıdaki tespitlerde bulunmak istiyoruz:

1) Türkçe karşılaştırmalı dilbilim sözlüğünün hazırlanmasında Rusça dilbilim terimlerinin verilmesi bilimsel araştırma ve eğitim-öğretim süreci için önem arz etmektedir.

2) İster birincil kaynak olarak (Jakobson -özellikle ilk eserleri-), Trubetskoy, Bahtin, Lothman vd.), ister ikincil kaynak olarak -örneğin A. M. Suhotin ve A. A. Holodoviç tarafından Ferdinand de Saussure'un iki eserinin Rusça çevirisi- veya N. Chomsky'nin Rusça'ya çevrilmiş eserleri, Türkiye Türkçesinde kapsamlı karşılaştırmalı dilbilim sözlüğü için önemlidir.

3) Rusça karşılığı verilmiş dilbilim terimlerinin değişmemesi gibi bir durum söz konusu değildir. Örneğin Berke Vardar zaman geçtikçe terimlerin bir kısmını değiştirerek vermiştir. Bu bizim açımızdan tamamen kabul edilebilir. Her şey değiştiği gibi terimlerin değişmesi de normaldir.

4) İstanbul Aydın Üniversitesi Mütercim Tercümanlık Rusça yüksek lisans öğrencileri ile birlikte böyle bir denemeyi başlatmaya çalıştık. Hatalarımızın olması doğaldır. Her iki dil için önemli olan hem karşılaştırmalı hem de açıklamalı sözlüklerin hazırlanmasında bu kayıtların faydalı olabileceğine inanıyoruz.

Kaynaklar

- ADİLOV, M. İ., vd. (1989). İzahlı Dilçilik Terminleri, (Azerbaycan Türkçesinde), Bakü.
- VEYSELLİ, F. vd. (2008). Azərbycan Respublikası Təhsil Nazirliyi Azərbycan Dillər Universiteti, Dilçilik Ensiklopediyası, II. Cilt, Bakü.
- VARDAR, B.,- DEMİRCAN, Ö.; DOĞUMAN, E.; GÜZ, N. vd. (1999). XX. Yüzyıl Dilbilimi (Kuramcılardan Seçmeler), Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- DIETRICH, A. P., (2001). Slovar Lingvistikeskikh Terminov, Multilingual Yayınları, İstanbul.
- İMER, K.; KOCAMAN, A.; ÖZSOY A. S., (2013). Dilbilim Sözlüğü, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- JAKOBSON, R., (1985). İzbrannie raboti, Moskova.
- TODOROV, T., (1995). Yazın Kuramı- Rus Biçimcilerinin Metinleri, Çev. Mehmet- Sema Rifat, YKY, İstanbul.
- RİFAT, M., (2008). XX. Yüzyılda Dilbilim ve Gösterebilim Kuramları, 1. Tarihçe ve Eleştirel Düşünceleri, YKY, İstanbul.
- SAUSSURE, F., (1977).Trudi po yazıkoznaniyu, Çev. A.A.Holodoviç, Moskova.
- SAUSSURE, F., (1933). Kurs obshey lingvistiki, Fransızcadan Çev. A. M. Suhotin, Düz. A. A. Holodoviç, Moskova.
- SCHEKA, Yu.V., (2008). İntensivnyı Kurs Turetskogo Yazıka, Moskova.
- SLYUSAREVA, N. A., (1975). Teoriya F.De Sossyura v svete sovremennoy lingvistiki, Moskova.
- TRUBETSKOY, N.S., (1987). İzbrannie trudi po filologii, Moskova.
- TODOROV, T., (1995).Yazın Kuramı – Rus Biçimcilerinin Metinleri, Çev. Rifat Mehmet-Sema, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.